

Uzasadnienie

K. K. zawiadomieniem z dnia 6 listopada 2019 r. zainicjowała postępowanie związane z zachowaniem radcy prawnego G. H. z kancelarii (...).

W dniu 31 grudnia 2019 r. zostało wszczęte dochodzenie. W dniu 7 lutego 2020 r. radcy prawnemu G. H. zostało wydane postanowienie o przedstawienie zarzutów o to, że:

1.

na rozprawach w dniach 29.10.2019 r. i 05.11.2019 r. w sprawie zainicjowanej przez M. L. o alimenty przeciwko ojcu D. L. [Klientowi radcy prawnego], zawisłej przez Sądem Rejonowym (...), w I Wydziale Cywilnym, pod sygn. akt III RC (...) nie zachowała taktu i umiaru w wypowiedziach kierowanych do skarżącej przesłuchiwanej jako świadek w tej sprawie, a także nie zachowała powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do skarżącej jako świadka w tej samej sprawie,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 38 ust. 1, 5, 6 (...) w zw. z art. 3 ust. 2 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115,

2.

w piśmie procesowym z dnia 23.10.2019 r. w sprawie zainicjowanej przez M. L. o alimenty przeciwko ojcu D. L. [Klientowi radcy prawnego], zawisłej przez Sądem Rejonowym (...), w I Wydziale Cywilnym, świadomie podała nieprawdnie informacje na temat strony tego postępowania, mimo dowodów przeciwnych znajdujących się w aktach postępowania,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 38 ust. 1, 4, 5 (...) w zw. z art. 3 ust. 2 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115),

3.

w piśmie procesowym z dnia 17.01.2017 r. oraz w piśmie z dnia 26.09.2017 r. w sprawie o podział majątku zainicjowanej przez skarżącą przeciwko D. L., [Klientowi radcy prawnego] zawisłej przez Sądem Rejonowym (...), w I Wydziale Cywilnym, pod sygn. akt I Ns (...) nie zachowała taktu i umiaru w opisach dotyczących skarżącej, wzbudzając w skarżącej wrażenie „szydzenia” z niej,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 38 ust. 1, 4, 5 (...) w zw. z art. 3 ust. 2 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115).

W dniu 7 sierpnia 2020 r. Zastępca rzecznika skierował wniosek o ukaranie w oparciu o te same zarzuty. Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2020 r. Zastępca rzecznika wniosła o wymierzenie kary pieniężnej.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny po zapoznaniu się materiałem dowodowym oraz po przeprowadzeniu rozprawy ustalił następujący stan faktyczny:

Obwiniona jest pełnomocnikiem D. L. w sprawie z powództwa M. L. o alimenty, zawisłej przed Sądem Rejonowym (...), III Wydział Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III RC (...), a także w sprawie z wniosku matki M. L. – pokrzywdzonej K. K. o podział majątku wspólnego, zawisłej przed Sądem Rejonowym (...), I Wydział Cywilny, sygn. akt I Ns (...).

W czasie przesłuchania pokrzywdzonej na rozprawie w dniu 29.10.2019 r. w sprawie z powództwa M. L. o alimenty przeciwko D. L., toczącej się w Sądzie Rejonowym (...), w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich, pod sygn. akt III RC (...), Obwiniona publicznie okazywała swoją niechęć do pokrzywdzonej i traktowała ją w lekceważący sposób. W trakcie udzielania odpowiedzi na pytanie Sądu dotyczące udokumentowania wydatków na ubrania córki M. L. pokrzywdzona przedstawiła jako dowód paragony, co Obwiniona skomentowała w następujący sposób: „Ja nie biorę takiego śmiecia”. Obwiniona została upomniana przez Sąd, aby odnosiła się do świątka z należnym mu szacunkiem. Ustalenia te poczynione przez rzecznika jak również przez sąd są bezsporne.

Na kolejnej rozprawie w dniu 05.11.2019 r. w tej samej sprawie, obwiniona podczas przesłuchania pokrzywdzonej w charakterze świadka formułowała swoje pytania w taki sposób, by ją zdyskredytować. Obwiniona w natarczywy sposób dopytywała pokrzywdzoną o jej wybory zawodowe sprzed 20 lat, które nie były bezpośrednio związane z przedmiotem sprawy. Co więcej, okoliczności te były dobrze znane obwinionej z dokumentacji zgromadzonej w sprawie z wniosku pokrzywdzonej o podział majątku. Obwiniona miała świadomość, iż pytania dotyczące przeszłości zawodowej pokrzywdzonej związane są okresem małżeństwa z D. L., który stosował wobec pokrzywdzonej przemoc, co zostało potwierdzone w wyroku (...), Wydział XIII Rodzinny, z dnia 07.05.2015 r., w sprawie o sygn. akr (...). W czasie przesłuchania obwiniona utrudniała pokrzywdzonej swobodną wypowiedź, przez co usiłowała uniemożliwić pokrzywdzonej podanie istotnych dla sprawy okoliczności.

Dowód: - pismo pokrzywdzonej z dnia 12.12.2019 r.,

- protokół przesłuchania obwinionej z dnia 07.02.2020 r.,

- zapisy dźwiękowe rozpraw z dnia 29.10.2019 r. oraz z dnia 05.11.2019 r. w sprawie z powództwa M. L. przeciwko D. L., zawisłej przed Sądem Rejonowym (...), III Wydział Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III RC (...)

Obwiniona przekroczyła granicę przyznanej radcy prawnemu wolności słowa i pisma nie tylko w czasie rozpraw mających miejsce w dniu 29.10.2019 r. oraz w dniu 05.11.2019 r., ale także w formułowanych przez siebie pismach procesowych. W piśmie procesowym z dnia 23.10.2019 r. w sprawie z powództwa M. L. o alimenty przeciwko ojcu D. L. obwiniona podała nie polegające na prawdzie informacje dotyczące powódki M. L., kwestionując jej zdolności i osiągnięcia artystyczne, pomimo załączonych do pozwu dokumentów poświadczających zajęcie przez powódkę M. L. (...) oraz jej udział w koncercie zespołu (...) w charakterze gitarzysty. Wskazane powyżej osiągnięcia obwiniona oceniła jako zainteresowania, które nie przyniosły żadnych rezultatów. Przy formułowaniu wspomnianej oceny obwiniona wykorzystała wypowiedzi D. L. zawarte w wiadomości mailowej z dnia 15.10.2019 r., w ogóle nie poddając ich weryfikacji. W dalszej części przedmiotowego pisma obwiniona w sposób lekceważący formułowała oceny dotyczące zasadności uczęszczania przez powódkę M. L. na korepetycje z chemii w języku angielskim oraz wyspecjalizowane korepetycje z matematyki. Powyższe dodatkowe aktywności powódki M. L. zostały ocenione przez obwinioną jako „nieporozumienie”, gdyż „osoba wybitnie zdolna nie potrzebuje korepetycji, a jej kompetencje powinny potwierdzać sukcesy większe niż udział w Olimpiadzie (...). Wypowiedź ta nie tylko była upokarzająca dla powódki M. L., ale również zawierała nieprawdziwe informacje, niepoparte dowodami zgromadzonymi w sprawie, bowiem jak wynika z załączonych do pozwu dokumentów M. L. jest (...) za swoje osiągnięcia edukacyjne otrzymała w dniu 14.06.2019 r. gratulacje od (...) Kuratora Oświaty, a także otrzymuje stypendium przyznane przez Prezydenta W. na podstawie zarządzenia nr (...) z dnia 07.08.2019 r. Przy formułowaniu powyższej oceny obwiniona ponownie wykorzystała wypowiedzi D. L. zawarte w wiadomości mailowej z dnia 15.10.2019 r.

Dowód: - pismo procesowe z dnia 23.10.2019 r. sporządzone przez obwinioną w sprawie z powództwa M. L. przeciwko D. L., zawisłej przed Sądem Rejonowym (...), III Wydział Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III RC (...),

- wiadomość mailowa D. L. z dnia 15.10.2019 r.

Brak zachowania przez obwinioną umiaru i taktu w formułowanych przez nią wypowiedziach przejawia się również w przygotowywanych przez nią pismach procesowych z dnia 17.01.2017 r. oraz z dnia 26.09.2017 r. w sprawie o podział

majątku z wniosku pokrzywdzonej. W piśmie z dnia 17.01.2017 r. obwiniona podawała informacje które były obraźliwe i uwłaczające dla pokrzywdzonej. W przedmiotowym piśmie obwiniona sugerowała, iż rozwód pomiędzy rodzicami pokrzywdzonej był patologią, a oprócz niego w rodzinie pokrzywdzonej występowały również inne dysfunkcje (strona nr 9 pisma z dnia 17.01.2017 r.). Powyższa ocena stosunków panujących w rodzinie pokrzywdzonej stała się podstawą do sformułowania przez obwinioną wniosku, iż „ córka pochodząca z rozbitej rodziny zawsze skazi własne małżeństwo kością niezgody(...)Dążąc do stereotypu zaznanego w panieństwie Wnioskodawczyni unieszczęśliwiła Uczestnika i dzieci” (strona 12 pisma z dnia 17.01.2017 r.). Wypowiedzi te w swojej treści i sposobie sformułowania odpowiadają zawartości wiadomości mailowej od D. L. z dnia 09.01.2017 r. Obwiniona w sposób okrutny dla pokrzywdzonej jako osoby, która doświadczyła przemocy ze strony D. L. odnosiła się do wpływu pożycia intymnego pokrzywdzonej i D. L. na jej sytuację finansową, stwierdzając, iż „ wnioskodawczyni, gdyby życzliwie sprzyjała, jak każda kobieta podstawowym powinnościom małżeńskim w łożu, mogłaby do dnia dzisiejszego czerpać komfort z zaradności finansowej Uczestnika, zamiast oszczędzać przewożąc listwy autobusem i latając samodzielnie dziury w tynku” (strona 10 pisma z dni 17.01.2017 r.). Obwiniona ponownie posłużyła się wypowiedziami pochodzącymi z wiadomości mailowej D. L. z dnia 09.01.2017 r, nie zważając na ich pretensjonalny i nieprofesjonalny charakter. W piśmie z dnia 17.01.2017 r. obwiniona posłużyła się również nieprawdziwymi informacjami. Obwiniona wskazywała, iż pokrzywdzona nadużywa alkoholu, stwierdzając, że „ na wszystkim kładzie się cień alkoholizmu Wnioskodawczyni, wszystkie jej zachowania, oskarżenia wobec Uczestnika podejmowane były w chwilach zamroczenia alkoholowego, co wynika jednoznacznie z akt rozwodowych, zwłaszcza przesłuchania matki Uczestnika oraz świadka W. F.”. Informacje te były sprzeczne z ustaleniami wynikającymi z wyroku (...), Wydział XIII Rodzinny, z dnia 07.05.2015 r., w sprawie o sygn. akr (...). W uzasadnieniu wskazanego wyroku Sąd nie dał wiary zeznaniom D. L. oraz jego matki B. L. w zakresie dotyczącym nadużywania przez pokrzywdzoną alkoholu. W ocenie Sądu brak było dowodów wskazujących na to, by pokrzywdzona spożywała alkohol w stopniu przekraczającym typowe spożycie przez osobę dorosłą. Natomiast z ustaleń poczynionych przez Sąd wynikało, iż to D. L. nadużywał alkoholu (strona 8 wyroku (...), Wydział XIII Rodzinny, z dnia 07.05.2015 r., w sprawie o sygn. akt (...)).

Dowód: - pismo procesowe z dnia 17.01.2017 r. sporządzone przez obwinioną w sprawie z wniosku pokrzywdzonej o podział majątku, zawisłej przed Sądem Rejonowym (...), I Wydział Cywilny, sygn. akt I Ns (...),

- wiadomość mailowa D. L. z dnia 09.01.2017 r.

Z kolei w piśmie z dnia 26.09.2017 r. obwiniona wykorzystując swoją wiedzę na temat przeszłości zawodowej pokrzywdzonej w sposób prześmiewczy i szyderyczy pisała o pokrzywdzonej jako „pani prawnik” w celu zdyskredytowania twierdzeń przedstawionych przez pokrzywdzoną w piśmie z dnia 25.08.2017 r. Powyższe określenie pochodzi z wiadomości mailowych D. L., które obwiniona zdecydowała się zawrzeć w sformułowanym przez siebie piśmie procesowym. Z wyjaśnień przedstawionych przez pokrzywdzoną wynika, iż jedną z form przemocy psychicznej stosowanej wobec niej przez D. L. było nazywanie jej „prawnikiem”. Obwiniona jako pełnomocnik D. L. miała wiedzę na temat stosowanej wobec pokrzywdzonej przemocy. W piśmie z dnia 26.09.2017 r. obwiniona w prześmiewczy sposób traktuje otrzymywaną przez pokrzywdzoną pomoc od ojca, posługując się użytym przez D. L. w wiadomości mailowej z dnia 14.08.2017 r. określeniem „mit o bogatym ojcu” (strona 2 pisma z dnia 26.09.2017 r.). Obwiniona wykorzystuje w swoich wypowiedziach dotyczących pokrzywdzonej fragmenty wiadomości mailowej D. L. z dnia 14.08.2017 r., nie zwracając uwagi na nieprofesjonalny i agresywny charakter jego wypowiedzi. Fragment punktu 1 pisma z dnia 26.09.2017 r. „faktycznie takie miliony....Jakby gdzieś przepadły w drodze (...)” (strona 2 pisma z dnia 26.09.2017 r.) jest dosłownym powtórzeniem wypowiedzi D. L. zawartej w wiadomości mailowej z dnia 14.08.2017 r.

Dowód: - pismo procesowe z dnia 26.09.2017 r. sporządzone przez obwinioną w sprawie wniosku pokrzywdzonej o podział majątku, zawisłej przed Sądem Rejonowym dla W. (...) W., I Wydział Cywilny, sygn. akt I Ns (...),

- wiadomość mailowa D. L. z dnia 14.08.2017 r.

Sąd w całej rozciągłości podziela prawidłowość ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie poczynione w dochodzeniu, biorąc jednak pod uwagę przedawnienie możliwości ścigania wynikające z art. 70 ustawy o radcach prawnych w zakresie pkt. 3 wniosku o ukaranie.

Obwiniona G. H. w dniu 31 lipca 2020 r. złożyła odpowiedź na wniosek o ukaranie, w którym przyznała że nie zachowała taktu i umiaru w wypowiedziach kierowanych do skarżącej przesłuchiwanej jako świadek. W zakresie drugiego z zarzutów oświadczyła, że nie podała świadomie nieprawdziwych informacji lecz bazowała na informacjach i komentarzach otrzymanych od klienta. Stwierdziła, iż miała prawo mu zaufać. W zakresie zarzutu trzeciego wniosła o umorzenie postępowania w tej części ze względu na przedawnienie, albowiem czyn objęty tym zarzutem miał miejsce w styczniu i wrześniu 2017 r., a na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zakresie wolności wypowiedzi i wolności słowa nie można wszczynać postępowania, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynął rok. Na podstawie art. 387 kpk wniosła obwiniona o wydanie orzeczenia skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie kary upomnienia.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 7 kpk Organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Charakter sprawy, a w szczególności zarzuty określone w pkt. 1 i pkt. 2 prowadzić muszą do zastosowania tej normy prawnej w niniejszej sprawie, nie wyłączając jej oczywiście w zakresie pozostałych zarzutów.

Po przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, że zarzut przedstawiony obwinionej radcy prawnej (...) wniosku o ukaranie, są zasadne tylko w części dotyczącej zarzutów określonych w pkt. 1 i pkt. 2 wniosku o ukaranie. (...)

W zakresie zarzutów określonych w pkt. 1 i pkt. 2 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał obwinionego radcę prawnego winnym zarzucanych mu czynów.

G. H. bez sprzecznie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w ocenie Sądu na rozprawach w dniach 29.10.2019 r. i 05.11.2019 r. w sprawie zainicjowanej przez M. L. o alimenty przeciwko ojcu D. L., toczącej się przed Sądem Rejonowym (...), w I Wydziale Cywilnym, pod sygn. akt III RC (...) nie zachowała taktu i umiaru w wypowiedziach kierowanych do skarżącej przesłuchiwanej jako świadek w tej sprawie, a także nie zachowała powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do skarżącej jako świadka w tej samej sprawie. Sama obwiniona przyznała się w piśmie z dnia 31 lipca 2020 r. do niezachowania taktu i umiaru. Sąd uznał więc, iż obwiniona popełniła przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 38 ust. 1, 5, 6 (...) w zw. z art. 3 ust. 2 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115). Zdaniem Sądu Obwiniona przekroczyła przyznaną jej jako radcy prawnemu wolność słowa i pisma, w dowolny sposób interpretując obowiązujące ją w tym zakresie przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, czemu dała wyraz również podczas złożonych zeznań w dniu 07.02.2020 r. Analogicznie Sąd uznał również, za przekroczenie wolności słowa w piśmie procesowym z dnia 23.10.2019 r. za, świadomie podanie nieprawdziwych informacji na temat strony tego postępowania, mimo dowodów przeciwnych znajdujących się w aktach postępowania. Złożone wyjaśnienia w tym zakresie nie znajdują usprawiedliwienia w ocenie Sądu. Sąd uznał, że w zakresie czynu określonego w pkt. 2 wniosku o ukaranie obwiniona popełniła przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 38 ust. 1, 4, 5 (...) w zw. z art. 3 ust. 2 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115).

Zdaniem Sądu obowiązkiem radcy prawnego nie jest manifestowanie swojego negatywnego stosunku do strony. Nie jest też obowiązkiem radcy prawnego nękanie świadka pytaniami, które mogą powodować urażenie jego osoby, poniżanie go i nie zachowywanie taktu i kultury w zakresie prowadzonych czynności czy formułowania pism procesowych. Wypowiedzi te miały też miejsce w trakcie posiedzenia Sądu, a na ich niestosowność zwrócił uwagę również Sąd. Obowiązkiem radcy jest weryfikowanie twierdzeń klienta, a nie dosłowne ich przytaczanie w pismach procesowych również jako powtórzenie obraźliwych sformułowań, bez żadnej refleksji. Radca prawny powinien i ma

obowiązek wykonywać zawód godnie i z poszanowaniem również swojego przeciwnika procesowego, świadka czy Sądu. W szczególności pisma procesowe powinny być wolne od emocji jakie mają między sobą strony niejednokrotnie. Pełnomocnik natomiast od tych emocji i ich przenoszenia i prezentowania (...) własnych pismach procesowych ma być wolny i ma obowiązek godnie wykonywać zawód. Na granice wolności wypowiedzi i przekraczania rzeczowe potrzeby wskazał w wyroku z dnia 17 maja 2017 r. Sąd Najwyższy Izba Karna sygn. akt

(...) 12/17, opublikowany w L..pl, w którym Sad Najwyższy podnosi:

1. Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą. Unormowanie to przesądza, że wykonując czynności zawodowe, w szczególności sporządzając określone pisma w imieniu mandanta, radca prawny może w sposób swobodny dobierać treść i formę wypowiedzi, **byleby nie przekraczać granic wyznaczonych w tym przepisie**. Tym samym wypowiedzi radcy prawnego zawarte w pismach sformułowanych w imieniu mandanta nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli pozostają w granicach prawa i rzeczowej potrzeby ocenianej w kontekście całokształtu sprawy, w której czynność ta była podejmowana.

2. Nie można wolności słowa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 507) utożsamiać z konstytucyjną wolnością słowa, gwarantowaną każdemu jako wolność osobista w art. 54 Konstytucji RP, bowiem radca prawny, sporządzając w imieniu mandanta pismo, nie realizuje własnej wolności osobistej, ale wykonuje czynności zawodowe.

Wykonując czynności zawodowe radca prawny ma obowiązek zachowania umiaru i nie przekraczania w pismach procesowych jak również w wypowiedziach wolności wypowiedzi naruszających godność innych osób biorących udział w tych czynnościach zawodowych. W ocenie Sądu Obwiniona nie dochowała tych standardów i obowiązków, co słusznie podkreślił rzecznik i zgromadził odpowiedni i rzeczowy materiał dowodowy w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę poczynione ustalenia Sąd Dyscyplinarny wymierzył na podstawie 65 ust 1 pkt. 3 i ust. 2 ba w związku z art. 70³ ustawy o radcach prawnych karę pieniężną w wysokości 3.500 zł tj. półtorakrotności minimalnego wynagrodzenia za prace obowiązującą w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Na wymiar tej kary w ocenie Sądu wpływa stosunek radcy prawnej w mowie i piśmie do skarżącej, jak również brak okoliczności łagodzących takie naganne zachowanie.

W zakresie zarzutu określonego w pkt. 3 wniosku o ukaranie zawartych w pismach procesowych Obwinionej z dnia 17.01.2017 r. oraz z dnia 26.09.2017 r. w sprawie o podział majątku z wniosku pokrzywdzonej, a więc czynów tożsamy jak w pkt.1 i pkt. 2 wniosku ze względu na normę art. 70 ustawy o radcach prawnych, stanowiącego, iż nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 – rok, Sąd biorąc tą normę pod uwagę z urzędu w związku z wszczęciem postępowania w dniu 31 grudnia 2019 r., czyli po upływie roku od dnia wystąpienia tych czynów, postanowił o umorzeniu postępowania w zakresie tego czynu.

Obwiniona w związku z ukaraniem ponosi zryczałtowane koszty niniejszego postępowania dyscyplinarnego na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie pierwsze, ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 75), którymi został obciążony w kwocie 1.600 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset złotych) na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W..

Pouczenie:

Niniejsze orzeczenie nie jest ostateczne i stosownie do treści art. 70⁴ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1870) stronom i Ministrowi Sprawiedliwości służy od niego odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W., które wnosi się za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) (...) W. w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.